

IN MEMORIAM

Prof. dr ANTUN POLANŠČAK

(1910—1978)

Nakon višegodišnje teške bolesti, 3. prosinca 1978. preminuo je profesor francuske književnosti na Filozofskom fakultetu u Zagrebu Antun Polanščak. Odlazak čovjeka velikog i plemenitog srca ispunjava nas tugom, a istodobno i osjećajem duga. Otkako je prije više od četvrt stoljeća počeo voditi Katedru za francusku književnost, profesor Polanščak izvršio je gotovo pionirski posao sadržajnog i metodološkog obnavljanja i upotpunjavanja jedne discipline koja se kod nas slabo proučavala. A upravo je on najbolje odgovarao toj zadaći. Kao malotko on je kritički asimilirao francusku kulturu, proniknuo u srž francuske književnosti, upoznao Francusku i njezine ljude. Zahvaljujući izuzetnom daru, radosti učenja i ljubavi za svoj poziv, uspio je da mu francuski postane drugim materinskim jezikom. No lik znanstvenika koji je duboko i svestrano poznao djela Rabelaisa i Montaignea, Racinea i Molièrea, Voltairea i Rousseaua, Balzaca i Prousta, i tolikih drugih velikana francuske pisane riječi, nikada u njemu nije zasjenio dječaćku neposrednost u kontaktu s učenicima i kolegama, nikada nije pomutio njegovu vedrinu, optimizam i radost življenja kojima je zračio. Zahvaljujući ljudskoj neposrednosti i srdačnosti, optimizmu — koji mu je duh držao uspravnim i onda kada je opaka bolest njegovo tijelo prikovala u gorku osamu bolesničke sobe — profesor Polanščak umio je stotinama svojih učenika u srce usaditi ljubav prema francuskoj književnosti i kulturi, znao u njima probuditi znanstvenu radoznalost, ohrabriti ih u njihovim prvim samostalnim koracima kroz prebogatu riznicu ljudske misli. Malobrojni su danas znalci francuskog jezika i književnosti u našoj zemlji koje profesor Polanščak nije nečim zadužio. Iz njegove bliskosti prema ljudima i ljudskom proizlazi i njegov dar i potreba za zbližavanjem kultura i naroda. Istim iskrenim žarom kojim je kod nas predavao francusku književnost i nadahnuto pisao o njoj, profesor Polanščak je dugi niz godina — u tadašnjoj kulturnoj metropoli svijeta — predavao hrvatski jezik i upoznao Francusku s književnostima jugoslavenskih naroda, i to u doba kada smo bili gotovo nepoznati na kulturnoj karti Evrope. Mnogi poznati francuski slavisti i poznavaoци hrvatskog jezika izašli su upravo iz Polanščakove škole, a iz pariških dana datiraju i njegova prijateljstva s mnogim poznatim francuskim piscima, umjetnicima i znanstvenicima. Sudbinsku povezanost sa svojom domovinom i s Francuskom potvrdio je i svojim sudjelovanjem u pokretu otpora. A kada se vratio u Zagreb, ostao je ne samo jedan od najboljih znalaca i interpretatora francuske književnosti u našoj zemlji, već i neumoran ambasador razmjene kulturnih tekovina između Francuske i Jugoslavije, za što je primio najviša francuska priznanja. Hrvatsku je kulturu neizmjereno zadužio time što je neke od najboljih stranica hrvatske književnosti objavio na francuskom jeziku i tako im otvorio put u svijet.

Profesora Polanščaka više nema među nama. Ali kao što za njim ostaje neizbrisiva brazda znanstvenog djelovanja — koja može nadživjeti mode u metodologiji rada — kao što sjeme njegova znanja i iskra njegova duha žive u stotinama studenata kojima je otvarao vidike, tako neizbrisivo ostaju sjećanja na njegov topli ljudski lik u srcima prijatelja i učenika od Normandije i Pariza do Zagreba i njegova rodnog Hrvatskog zagorja.

(A. Kovačec)